

Høringssvar til lovforslag om reparation af varer

Brancheforeningen Cirkulær, Rådet for Grøn Omstilling, Danmarks Naturfredningsforening, Repair Cafe Danmark og IDA Teknologivurdering takker for muligheden for at afgive høringssvar til forslag til lov om reparation af varer.

Vi er grundlæggende positivt indstillet over for initiativer, der gør reparation lettere og mere attraktivt herunder standardiseret forbrugerinformation og etablering af en reparationsplatform. Det væsentlige er, at reglerne får reel effekt i praksis, og at vi højner ambitionsniveauet.

Vi bemærker, at lovforslaget på en række punkter er styrket siden vi afgav [høringssvar til direktivet i 2023](#), bl.a. ved et tydeligere fokus på, at reparation og adgang til reservedele/værktøj ikke må prissættes på en måde, der reelt hindrer reparation, samt ved øget gennemsigtighed gennem prisinformation. Det er også positivt, at lovforslaget adresserer praksisser, der kan hindre reparation (kontraktklausuler, hardware-/softwarelåse m.v.) og dermed forbedrer vilkårene for uafhængige reparatører, samt at rammer for tilsyn og sanktioner tydeliggøres. Endelig bemærker vi, at forlængelsen af reklamationsfristen med 12 måneder efter reparation (én gang) kan bidrage til, at flere vælger reparation frem for omlevering eller nykøb.

Der er dog fortsat måder, hvorpå lovforslaget kan forbedres, som vi vil gennemgå nedenfor.

Generelle bemærkninger

Minimumsimplementering er ikke nok

Lovforslaget lægger sig tæt på minimumsimplementering på flere væsentlige punkter. Det indebærer en stor risiko for, at reglernes effekt udebliver, og reglerne bør derfor ledsages af tydelige nationale tiltag, der påvirker forbrugeradfærd og styrker reparationsmiljøer og -praksis. Da Danmark i høj grad er afhængig af importerede materialer og produkter, er det centralt at understøtte længere levetid og reparation af de varer, der allerede er sat i omløb.

Reparation skal kunne betale sig

Forbrugere fravælger reparation, hvis pris- og tidsusikkerhed er for høj, eller hvis reparation i praksis bliver dyrere end nykøb. Derfor bør lovforslaget ledsages af virkemidler, der gør reparation økonomisk attraktiv på tværs af produktgrupper og ikke kun for en snæver del af markedet.

Fokus på effekt i praksis

Vi opfordrer til, at der fra start tænkes i datagrundlag, gennemsigtighed og håndhævelse, så ordninger (bl.a. reparationsoplysningsskema og platform) bliver reelle værktøjer for forbrugere og kommercielle og ikke-kommercielle aktører.

Specifikke bemærkninger

Rimelig pris

Vi bemærker, at "rimelig pris" i § 8 fortsat risikerer at blive utydeligt og vanskeligt at håndhæve, hvis der ikke fastlægges klare principper herfor. Som vi ligeledes pegede på i 2023, vil for høje reparationspriser svække effekten af en reparationsforpligtelse, og der er risiko for et "smuthul", hvis reparation i praksis kan omgås ved at gøre reparation dyrt og/eller kompliceret.

Vi anbefaler derfor, at der udarbejdes retningslinjer for, hvad der forstås ved "rimelig pris" med konkrete eksempler/principper, så begrebet bliver operationelt og håndhæveligt.

Reparationsoplysningsskema og prisgennemsigtighed

Vi støtter standardiseret forbrugerinformation og krav, der øger gennemsigtigheden for pris og vilkår, da pris- og tidsusikkerhed er en central barriere for reparation.

Vi anbefaler, at implementeringen sikrer, at prisinformation er let tilgængelig og sammenlignelig (fx via vejledende priser), så det reelt understøtter forbrugernes valg af reparation.

National indgang til europæisk reparationsplatform

Vi støtter etableringen af en platform, som kan hjælpe forbrugere med at navigere i reparationsmuligheder og samtidig styrke synligheden af reparatører, herunder også istandsættere/refurbishers og lokale reparationsinitiativer.

Samtidig er det problematisk, hvis platformen i praksis bliver frivillig eller ufuldstændig, da det vil svække effekten. Vi pegede allerede i 2023 på, at registrering bør være obligatorisk og ikke frivillig for relevante producenter, importører og distributører af de omfattede produkter.

Vi anbefaler derfor, at hjemlerne i § 16 udnyttes til at sikre, at platformen bliver et reelt og brugbart værktøj i praksis bl.a. ved:

- klare krav til datakvalitet (ydelser, geografi, svartider og prisrammer),
- en tydelig national indgang og aktiv formidling, så platformen bliver synlig og nem at bruge,

- at registrering/tilslutning for relevante aktører i de omfattede produktkategorier gøres forpligtende, så platformen ikke bliver et "frivilligt katalog".

Produktomfang og EU-arbejde

Vi bemærker, at en snæver produktafgrænsning begrænser effekten betydeligt, hvilket vi også anførte i høringsvaret i 2023.

Vi anbefaler, at Danmark udnytter denne mulighed for at fremme ressourcebesparelse og kvalifikationsopbygning gennem at arbejde for en hurtig udvidelse af de omfattede produktgrupper, så flere, og ideelt alle, fysiske varer over tid omfattes af reparationsforpligtelsen.

Nationale fremmeforanstaltninger

Lovforslaget lægger op til, at Danmark opfylder kravet om mindst én fremmeforanstaltning via servicefradraget for reparation af hårde hvidevarer. Det er efter vores vurdering for snævert, hvis reparation skal løftes markant. Hertil bemærker vi, at fradraget ikke omfatter undersøgelsesgebyrer, som ofte afholder forbrugere fra reparation. Ved ikke at gøre undersøgelsesgebyrer fradragsberettigede er den danske forståelse af reparationer ikke i overensstemmelse med EU's forståelse, hvor en reparation i følge direktivet med EU's fælles retningslinjer for reparationer starter med diagnose af problemet ved det defekte produkt.

En undersøgelse udført af Aalborg Universitet i samarbejde med Norstat viser, at mellem en tredjedel og halvdelen af de defekte hårde hvidevarer, som husholdninger kasserer, ikke er forsøgt repareret, hvilket antagelig skyldes høje undersøgelsesgebyrer sammen med usikkerheden om hvorvidt produktet *kan* repareres. Dette understøttes yderligere af en [ny undersøgelse](#) fra Forbrugerrådet Tænk og APPLiA.

Vi anbefaler derfor, at servicefradraget som minimum udvides, så det omfatter alle produktgrupper omfattet af bilag II, og at loven derudover suppleres med virkemidler, der gør reparation økonomisk attraktiv på tværs af produktgrupper herunder udvidelse/forlængelse af fradrag/tilskud og en model for momsnedsættelse for reparation samt at servicefradraget også omfatter undersøgelsesgebyrer.

Forbrugeroplysning i købsituationen

Forbrugeroplysning er fortsat for svag og ikke tilstrækkeligt proaktiv, hvis forbrugeren selv skal opsøge, om et produkt er omfattet og giver ret til reparation. Vi har tidligere efterlyst, og vil fortsat opfordre til, obligatorisk information om

reparerbarhed, gerne på selve produktet samt mundtlig oplysning i butik, hvor muligt.

Vi anbefaler derfor, at oplysningspligten omsættes i praksis, så informationen gives proaktivt og synligt i købsituationen uden, at forbrugeren selv skal opsøge den. Derudover anbefaler vi et nationalt supplement med mere sammenlignelig information om reparerbarhed og holdbarhed, fx inspireret af reparerbarheds-/holdbarhedsindeks (som bl.a. Frankrig og Belgien har indført/indfører), evt. koblet til det digitale produktpas.

Vi anbefaler endvidere, at der på tværs af ressort ses nærmere på, hvordan relevante udvidet producentansvar og modellerede gebyrer i andre EU-lande anvendes til at finansiere reparation og opbygning af reparationsinfrastruktur, herunder at en del af gebyrerne målrettes reparationstiltag

Offentlige indkøb

Offentlige indkøb kan anvendes som en supplerende national fremmeforanstaltning til at drive markedet i retning af reparerbarhed og længere levetid.

Vi anbefaler derfor, at der indarbejdes krav om reparerbarhed, adgang til reservedele/opgradering samt totaløkonomi og miljø-/klimavægtning i udbud, så cirkulære valg ikke fravælges på indkøbspris alene.

Lokale reparationsfællesskaber skal anerkendes som legitime reparatører

Det er ikke klart i lovudkastet, hvorvidt lokale reparationsinitiativer omfattes af definitionen på reparatører i §3:

“2) Reparatør: Enhver fysisk eller juridisk person, der i forbindelse med vedkommendes erhverv, forretning, håndværk eller profession leverer en reparationstjeneste, herunder fabrikanter og sælgere, der leverer reparationstjenester, og leverandører af reparationstjenester, uanset om de er uafhængige eller tilknyttet sådanne fabrikanter eller sælgere.”

Vi anbefaler derfor, at lokale reparationsinitiativer (repair-caféer m.v.) omfattes af definitionen i §3 samt anerkendes og understøttes som en del af fremmetiltagene – og synliggøres via reparationsplatformen.

Har ministeriet spørgsmål til høringssvaret, er I velkomne til at kontakte os, og vi står til rådighed for eventuelt uddybende møde.

Venlig hilsen

Sebastian Jung-Wederking, specialkonsulent

Brancheforeningen Cirkulær

sjw@cirkulaer.dk

Lone Hjorth Mikkelsen, chefrådgiver

Rådet for Grøn Omstilling

lone@rgo.dk

Arne Skov, Generalsekretær

Repair Cafe Danmark

Arne@repaircafedanmark.dk

Michael Søgaard Jørgensen, formand og Ingeniørforeningens ekspert i cirkulær økonomi

IDA Teknologivurdering

Msjo@plan.aau.dk

Mette Hoffgaard Ranfelt, miljøpolitisk chefrådgiver

Danmarks Naturfredningsforening

Mette@dn.dk